FĂNUȘ NEAGU- LANDMARKS OF A LIFE DEDICATED TO WRITING

Raluca Giurgiulescu
PhD. student, Technical University of Cluj-Napoca, North University Centre of Baia Mare

Abstract: Fănuș Neagu was born in 5 of April, 1932 in Grădiștea, Brăila county and his complete name is Fănică Decebal Trifan Neagu. His childhood was full of joy and happiness and this is the first period during which the storyteller is formed thanks to the mother and the grandmothers who told him a lot of stories. He spent first school years in his native village and after that he gets a student in Iași, in Military High School. During the Second World War the high school has been moved in Cîmpulung Muscel and few years later the school was abolished by the Communists. He began to publish in 1954 with the story Dușman cu lumea (An enemy with the world), but his editorial debut was in 1959 with the volume of stories named Ningeaîn Bărăgan. In almost four decades of activity - between 1954 and 2004 - he wrote over ninety stories, five novels, four theater pieces and a lot of football charts. Political realities of Romania failed to transform him in a writer serviced by the communist regime, even if others choose this way.

Keywords: Storyteller, childhood, stories, vision, political regime

Fănuș Neagu, pe numele său adevărat Fănică Decebal Trifan Neagu, vede lumina zilei la 5 aprilie1932, în Grădiștea de Sus, județul Brăila, un *sat cocoțat deasupra unor smâcuri și bălți pustiite de lună*.[1] Chipul mamei, Paraschiva, este evocat cu sensibilitate în diverse momente: *Mama era ființa nespusei bunătăți[...]Ne iubea prea mult ca sa ne spună despre amarul lumii, despre nimicul nimicului.*[2]. Tatăl său, Vasile, era tîmplar și plugar, iar în timpul războiului ajunge pînă la Stalingrad, de unde se întoarce acasă după opt ani de concentrări și război. Scriitorul poartă întreaga viață în suflet nostalgia locului natal, a satului aflat în cîmpie, pe mal de ape și între lanuri de grîu. De altfel, întreaga sa operă este marcată de acest spațiu care devine un topos specific fănușian. *Sunt al bălților, al cîmpiei și al drumului[...]. Căci unde vezi o luntre și două lopeți începe visul, nebunia, tot ceea ce ține de Șeherezada, adică de Orient.*[3] Tușele majore ale peisajului copilăriei sale sunt recognoscibile în multe din scrierile sale. *Acolo [acasă, n.r.] peisajul este fastuos. Ape, șes, pomi, nuci [...]. Aveam un măr care avea două crengi în forma de șa; acolo citeam.[...] cred că jumătate din copilărie mi-am petrecut-o în gîrlă. Nu se va mai întoarce niciodată acea minune a scăldatului.*[4]

Perioada copilăriei este una a bucuriei și a fericirii unice, Fănuș Neagu confirmînd nuanțat acest lucru în multe din interviurile acordate de-a lungul vieții. Ea devine un spațiu al ludicului, al farsei, al fericirii, dar și al întîmplărilor bizare. Copilăria sa este strîns legata de basmele bunicii sale, care știa mii de povești. Într-un interviu acordat lui Victor Crăciun, scriitorul menționează faptul că Dumitru Neagu, bunicul dinspre tată a murit pe front, la Mărășești, iar bunica paternă, Constantina, murise tînără, la vrei 20 de ani, lăsînd pe drumuri cinci copii, printre care și pe tatăl său. Bunicii materni, Petrache și Tasica Miroslav, erau analfabeți, dar bunica era o sursă inepuizabilă de povești pe care uneori probabil că le

[1]Mircea Micu, ***Frumosul nebun al marilor metafore***, Editura Semne, București, 2002, p.69.
[2]Fănuș Neagu, ***Jurnal cu fața ascunsă***, Editura Semne, București, 2004, p.23
[3]Victor Crăciun, ***Fănuș Neagu -70***, ediție de Cristiana Crăciun, Editura Semne, București, 2002, p.15.
[4]*Ibidem*, p.18.

BDD-A30561 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:54:46 UTC)

născocea[5]. Darul de povestitor al lui Fănuș Neagu își are rădăcinile în acest talent moștenit, transmis prin fiecare nouă poveste ascultată.

Primii cinci ani de școală, între 1939 și 1944, îi face în satul natal, cu învățătorul Marin Ionescu, căruia copilul Fănuș îi datorează *multe nuiele la palmă și tot ce poate învăța un copil mai bine în școală.*[6] Școala rămîne însă un loc al caldei amintiri, plin de chipurile celor 76 de copii care învățau în clasa întîi, dar și de cel al doamnei Ionescu, soția învățătorului, care era un om minunat, dedicat copiilor.

Între 1944 și 1948 își continuă studiile la Liceul Militar din Iași care este refugiat, din cauza războiului, la Cîmpulung-Muscel. Pînă la Cîmpulung-Muscel va călători cu trenul, prima experiență de acest gen din viața sa. *M-am dus în tren cu nemții, soldații nemți și cum eram blond, toți mă mîngîiau, că aveau si ei copii acasă, nepoți. M-am întors acasă cu rușii, și la fel îmi dădeau de mîncare și mă mîngîiau. Nu era nicio diferența între soldați*[7]. Aflat aici în clasa I de liceu, primește o teză cu tema „Ce ați făcut în primăvara anului trecut, la voi acasă?”[8], pentru care primește nota zece. *Cred că era prima mea încercare sau prima izbucnire a unui fir de talent.*[9]. Scrisul îi provoacă adolescentului (re)trăiri intense, căci departe de casă, simte acut dorul de cei dragi, semn al unei sensibilități artistice care avea în timp să primească diverse forme de exprimare. *Și atunci fiind atît de departe de cîmpia mea, cîmpia Brăilei, aproape că am plîns scriind.*[10] Scena evocată este comparată cu cea în care Calistrat Hogaș surprinde, într-o situație asemănătoare, talentul elevului Ionel Teodoreanu care scrisese la teză ceea ce avea să devină apoi *Ulița copilăriei*. În anul școlar 1947-1948 se întoarce la Iași, oraș mult îndrăgit de povestitorul care îl va păstra în suflet ca un amestec de Romă și Florență, dat fiind faptul că era așezat pe coline și aduna multă cultură și farmec specific. Anul petrecut aici ca elev are un profund rol formator; elevii au profesori care îi învață nu doar carte, ci care se ocupă și de dezvoltarea lor socială. Astfel, sfîrșitul săptămînii aduce un adevărat ritual evocat cu nostalgie peste ani: *la Baia Comunală ne primeneam, iar duminica, la Catedrală, apoi la Teatrul Național.*[11] Activitatea acestei școli a fost însă brusc oprită în 1948, an în care Liceului Militar se va desființa deoarece a fost considerat de autoritățile comuniste liceu de elită și burghezo - moșieresc. Tânărul Fănuș Neagu este nevoit să dea examen de capacitate la Liceul „Ferdinand” din Rîmnicu Sărat, azi „Alexandru Vlahuță”, unde obține media cinci, dar fără loc. Uimirea elevului se naște din faptul că obține nota patru la română, materia sa preferată și șase la matematică, acolo unde mereu avusese probleme. Din acel moment se naște ura față de Rîmnicu Sărat: *Și de cîte ori trec prin el îmi vine sa scuip. Am o ură…inadmisibilă, aș zice.*[12] Este distribuit apoi la Școala Normală nr.2 din București, școală de „vagabonzii lumii” cum o califică însuși autorul, unde îl are ca profesor de română pe poetul Emil Giurgiuca. După un an însă este eliminat și se înscrie la Școala „Costache Negri” din Galați. Aici scrie vreo 80 de pagini din primul său roman numit *Marie Dacheville, învățătoare din Lyon asasinată de polițiști*, pe care însă le pierde. La

[5]*Ibidem*, p.19.
[6]*Ibidem*,p.20.
[7]*Ibidem*, p. 22.
[8]În interviul consemnat de Victor Crăciun în volumul ***Fănuș Neagu – 70***, scriitorul modifică titlul compunerii cerute în *O zi de primăvară petrecută în ograda casei părintești*. Aici mărturisește ca profesorul său de română, dl. Capră, a fost impresionat de compunerea lui, așa că îl trece în prima bancă și îi cere să scrie încă una, de data aceasta cu titlul *O zi de toamnă petrecută în ograda casei părintești*, ambele texte fiind în final răsplătite cu nota zece.
[9]Nicolae Florescu, ***Cu Fănuș Neagu sub zările câmpiei***, interviu publicat în revista „Astra”, anul V, nr.8, 1970, p.8., reprodus în *Fănuș Neagu. Interviuri*, ediție prefațată și îngrijită de Ilie Rad, Editura Dacia XXI, Cluj – Napoca, 2011, pag. 41.
[10]Victor Crăciun, *op.cit*., p.27.
[11]*Ibidem*, p.25.
[12]*Ibidem*, p.21.

BDD-A30561 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:54:46 UTC)

Galați participă la ședințele Cenaclului Literar condus de o doamnă Cristea, căreia *noi îi spuneam Agatha Cristea, o bunicuță excelent de cumsecade și de mămoasă.*[13] Aceasta îl va trimite la Școala de Literatură, alături de Tita Chiper.

Între 1952 și 1953 devine cursant al Școlii de Literatură „Mihai Eminescu", perioadă evocată de autor în culori întunecate, dar în care este coleg cu Nicolae Labiș și Radu Cosașu. Este eliminat în ultima zi de cursuri, fiind acuzat că l-a vizitat pe Ionel Teodoreanu, neagreat la vremea respectivă de regimul comunist. În ciuda acestor greutăți, Fănuș Neagu recunoaște faptul că școala a oferit o mare bogăție de informații, dat fiind faptul că printre cei care predau se numărau și nume celebre, intelectuali rafinați, precum George Călinescu, Tudor Vianu, Coteanu sau Sami Damian sau se făceau întîlniri cu scriitori români și străini. Din timpul petrecut aici se leagă și prietenia sa cu Petru Dumitriu, care i-a fost întîi profesor și care a avut o simpatie deosebită încă de la început pentru Fănuș Neagu.

Din 1953 funcționează ca profesor suplinitor în Bărăgan, în comuna Largu. Între 1954 -1957 îl găsim pe Fănuș Neagu student al Facultății de Filologie din București, pe care însă nu o termină. Tot anul 1954 îi aduce debutul în două reviste: în „Tânărul scriitor" cu povestirea *Dușman cu lumea* și în „Albina" cu o povestire despre cai. În acest an îi aduce și funcția de director la „Scînteia tineretului", pînă în 1956. *Debutul publicistic a fost tîrziu, prin 1954. Între timp scrisesem un roman polițist care a luat foc de la chibritul meu.*[14]*Am scris apoi niște poezii foarte proaste, pe care nu le-am publicat nicăieri. Cred ca am scris, de asemenea, foarte multe scrisori de dragoste*, îi mărturisea scriitorul lui Nicolae Florescu la Mogoșoaia, în 1970.[15]

În anul 1959 are loc debutul editorial cu volumul de povestiri *Ningea în Bărăgan*. Povestirea cu același titlu a fost tradusă Miguel Angel Asturias, laureat al premiului Nobel pentru Literatură în 1967 și inclusă într-o antologie. În 1960 publică volumul *Somnul de la amiază*. În 1962 vede lumina tiparului volumul *Dincolo de nisipuri*, iar anul 1964 îi aduce Premiul Uniunii Scriitorilor cu antologia de povestiri (unele reluate din volumul *Ningea în Bărăgan*) *Cantonul părăsit*. Între 1965 și 1968 este redactor - șef adjunct al revistelor „Amfiteatru" și „Luceafărul", precum și secretar - adjunct al Asociației Scriitorilor din București. În anul 1967 publică volumul de proză *Vară buimacă* și tot în acest an privirea autorului se îndreaptă spre lumea copiilor în volumul *Caii albi din orașul București*, continuat în 1971 cu poveștile adunate în volumul *Casa care se leagănă*.

În anul 1968 debutează în roman cu *Îngerul a strigat*, carte anunțată cu ani în urmă, din care apăruseră fragmente în presă încă din 1963[16] și care va ajunge în 1975 la cea de-a cincea ediție. Pentru acest roman autorul va primi pentru a doua oară Premiul Uniunii Scriitorilor. După acest roman, Fănuș Neagu va scrie și un scenariu, după care se va realiza filmul *Dincolo de nisipuri*, avîndu-l ca regizor pe Radu Gabrea. Filmul a participat la un concurs din cadrul Festivalului de la Cannes, fiind destul de bine primit de critica cinematografică. În țară însă, Nicolae Ceaușescu personal interzice acest film, el fiind repus în circuitul cinematografic în versiune necenzurată abia după Revoluția din 1989.[17]

Deceniul se deschide cu publicarea în 1970 a primei sale piese de teatru, *Echipa de zgomote*. În 1971 apare volumul de povestiri *În văpaia lunii,* prefațat de Nicolae Balotă. Primele cronici sportive adunate în volum, *Cronici de carnaval*, văd lumina tiparului în 1972. În 1974 apare la Editura „Scrisul Românesc" din Craiova un volum de proză *Fîntîna,* care adună texte mai vechi și mai noi din creația autorului. Anul 1976 îl aduce într-o ipostază

[13]*Ibidem*, p.28.
[14]Victor Crăciun, *op. cit.*, p.28.
[15]Nicolae Florescu, *op.cit., p.* 41.
[16]Fănuș Neagu, ***Dincolo de nisipuri***, Editura Curtea Veche, București, 2011, p.8.
[17]Florin Mugur, ***Aș vrea să am birjă. Ei, dac-aș avea o birjă!*** în „Argeș", an VII, nr.6, iunie, 1972, p.6-8., reprodus de Ilie Rad în op.cit., p.61.

BDD-A30561 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:54:46 UTC)

surprinzătoare, aceea de actor în filmul „Casa de la miezul nopții”, în regia lui Gheorghe Vitanidis, după scenariul său și avîndu-i în rolurile principale pe Toma Caragiu, Violeta Andrei, Alexandru Repan și Valeria Seciu, cu rolul unui vînător iubitor de petreceri și de nopți frumoase. Următorul roman, *Frumoșii nebuni ai marilor orașe. Fals tratat despre iubire* vede lumina tiparului în 1976 și este, de asemenea, distins cu Premiul Uniunii Scriitorilor. Un an mai tîrziu, în 1977, apare la editura Sport – Turism cartea *Cronici afurisite sau poeme cîntate aiurea*.

În anul 1979 apare *Cartea cu prieteni. Poeme răsărite-n iarbă* unde sunt creionate portrete despre congenerii săi scriitori, continuată în 1985 cu *A doua carte cu prieteni. Poeme răsărite-n iarbă*. În 1980 apare scenariul filmului *Punga cu libelule*, urmat de *Baloane de curcubeu*, în 1982, în regia lui Manole Marcus, respectiv Iosif Demian. Ele cad însă sub incidența cenzurii: *Punga cu libelule* are un final tăiat, iar al doilea a stat luni întregi pentru ca cei de la conducere îl voiau ciopîrțit. Autorul denunța într-un interviu faptul că: „în materie de cinematografie nu mai e de trăit din cauza pretinselor călăuze.”[18] Anul 1981 aduce *Insomnii de mătase*, dar și piesa *Scoica de lemn*. *Echipa de zgomote*. Volumul *Pierdut în Balcania*, din 1982 este construit pe aceeași schemă a combinării dintre materiale mai vechi cu altele, mai noi. În anul 1985 se joacă piesele *Echipa de zgomote* la Teatrul Majestic și *Olelie* la Teatrul Național din București.

Al treilea roman, *Scaunul singurătății*, apare în 1987. Acesta, alături de *Îngerul a strigat* și *Frumoșii nebuni ai marilor orașe*, vor fi publicate într-o ediție definitivă în 1991 cu titlul *Țara hoților de cai* (ediția a II-a, definitivă, ne varietur, Editura Eminescu, București,1991, romanul fiind prezentat ca al treilea volum). Anul 1987 stă sub semnul cărții *Întîmplări aiurea și călătorii oranj*. Sub un titlu cunoscut încă din 1971, *În văpaia lunii*, va apărea și antologia din 1988 care, în afara povestirilor din volumul inițial, adună și povestiri din volume anterioare precum *Cantonul părăsit*, *Vară buimacă*, *Caii albi din orașul București*. Vorbind despre această antologie, autorul mărturisea că a făcut personal selecția, reeditînd povestirile pe care el le-a considerat ca fiind reușite ale tinereții sale. *Selecția am făcut-o eu, cu ochiul ușor uimit al omului care redescoperă ingenuitatea și se miră, […] că tinerețea e întotdeauna furtună spontană și seducătoare.*[19] *Povestiri din drumul Brăilei* apare în 1989, conținînd și o reeditare a volumului *Pierdut în Balcania*.

După 1990, Fănuș Neagu conduce săptămînalul „Țara”. Între 1993 și 1996 este director al Teatrului Național „Ion Luca Caragiale” din București. Anul 1993 îi aduce titlul de membru corespondent al Academiei Române, al cărei membru titular devine începînd cu anul 2001. Acest an îi va aduce pentru a doua oară ipostaza de actor într-un film scris de Titu Popovici și regizat de Andrei Blaier. Joacă aici rolul unui general sovietic, Susaikov, beat și scandalagiu, însă consideră aceste apariții doar simple amuzamente ale omului de artă.[20] În 1994 i se retipărește volumul *Dincolo de nisipuri* și apare volumul de povestiri *Partida de pocher*, dar și piesa *Casa de la miezulnopții* sau *Paiața sosește la timp*, reprezentată atît la Teatrului Național „Ion Luca Caragiale” din București, cît și la Teatrul Național din Timișoara. Anul 1995 aduce premierea unui nou film al cărui scenariu e semnat de Fănuș Neagu împreună cu Lucian Chișu și inspirat din viața celebrului bandit lipovean: „Terente – regele bălților.” Doi ani mai tîrziu, în 1997, îi apar volumele *O corabie spre Bethleem* și *Zeul ploii*. Muncește la romanul *Amantul Marii Doamne Dracula*, care este tipărit în 2001 la Editura Semne din București. Tot aceasta editură va tipări și volumul de publicistică *Punți*

[18]Ilie Purcaru, ***Sînt pur și simplu un povestitor. Dar unul care știe să povestească***, în „Flacăra”, nr.35,3 septembrie 1982, p.9, reprodus de Ilie Rad în *op.cit.*,p.174.
[19]George Arion, ***Interviu cu Fănuș Neagu*** în „Flacăra”, 38, nr.2,13 ianuarie 1989, rubrica „Convorbiri fără adiționale”, p.10.
[20]Constantin Stănescu, ***Am fost soldați de plumb***, în *Interviuri din tranziție*, Editura Fundației Culturale Române, București, 1996, p.103 – 110.

BDD-A30561 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:54:46 UTC)

prăbușite din 2002 și se va îngriji de apariția unui volum omagial, „*Fănuș Neagu – 70*”, care adună interviuri realizate de Victor Crăciun, studii, eseuri și amintiri într-o ediție îngrijită de Cristiana Crăciun și prefațată de Eugen Simion.

Ultimul său roman *Asfințit de Europa, răsărit de Asia*, însoțit de jurnalul romanului *Jurnal cu fața ascunsă* a apărut în 2004 la editura Semne, apoi la Editura Muzeului pentru Literatură, cea care va republica și *Cartea cu prieteni*. *Jurnalul* este nu doar o mărturie a nașterii unui roman, ci o cale de acces către intimitatea creatoare a lui Fănuș Neagu, o posibilitate de a înțelege crezul artistic al acestui prozator „balcanic” suferind de excesul propriului talent și depreciat – mai ales după 1989 – din rațiuni adeseori extraliterare.[21] Adevărat reper pentru cunoașterea biografiei și gîndirii scriitorului din ultimii săi ani de viață, în *Jurnal cu fața ascunsă* sepăstrează însemnări făcute între 11 mai 2008 și 24 februarie 2010, scrise, în cea mai mare parte, în cea de a doua casă a sa, spitalul Elias din București. Este un jurnal incomplet pentru că un caiet din el, cu un portret al autorului făcut de C. Piliuță, s-a pierdut ori a fost furat, astfel că lipsesc însemnările dintre 5 octombrie 2007, data internării și 11 mai 2008.[22] Este o scriere sinceră, autentică și lucidă, care oferă cititorului imaginea unor resorturi sufletești și sentimentale greu de bănuit ca existente în această personalitate atipică și nesupusă rigorilor vieții.

În 2007 și 2008 apar antologii de proză scurtă revăzute de autor, *Dincolo de nisipuri* și *Pierdut în Balcania*, ambele la Editura Academiei Române, iar în 2009, la aceeași editură *Cartea cu prieteni*, care reunește volumele din 1979 și 1985. În 2011, în aprilie, chiar de ziua autorului, apare volumul *Fănuș Neagu. Interviuri*, sub îngrijirea lui Ilie Rad, la editura Dacia XXI din Cluj- Napoca, unde sunt adunate 37 de interviuri acordate de autor atît înaintea anului 1989, cît și după acest an.

Critica postdecembristă a avut opinii contradictorii legate de opera lui Fănuș Neagu, unii încercînd să scoată la suprafață disidentul ce acuza în scrierile sale un regim abuziv, alții susținînd că scrisul său are o reală valoare artistică doar în proza scurtă, mai exact în primele volume publicate. Lectura de ansamblu a operei sale, cercetarea numeroaselor interviuri pe care le-a acordat, explicațiile, motivațiile demersurilor sale literare reprezintă tot atîtea posibilități de a pătrunde în mod real crezul artistic al acestui scriitor care nu poate fi receptat obiectiv decît printr-o analiză pertinentă, pusă în relație cu contextul cultural, social și politic al perioadei respective.

Scriitor frecvent intervievat, prezență constantă în presa vremii, Fănuș Neagu face adeseori declarații ce nu se puteau publica integral. Situația politică nu permitea libertăți de exprimare majore, astfel că uneori apar situații bizare, în care unii cenzori aprobau publicarea în formă completă a unui interviu în reviste, dar alții nu mai permiteau publicarea aceluiași interviu în volum, chiar dacă între cele două apariții se înregistra un timp relativ scurt. Ce apărea în „Flacăra” condusă de Adrian Păunescu, să spunem, nu se putea publica în „România literară”, în „Steaua” sau „Tribuna”[23], astfel că stabilirea cu exactitate a unor contexte literare sau de viață, a unor trăiri sau sentimente specifice autorului este destul de dificilă.

Realitățile politice din România comunistă nu îl transformă pe Fănuș Neagu într-un scriitor aservit, dedicat puterii și obținerii de cîștiguri materiale, așa cum se întîmplă cu unii scriitori ai epocii. Personajele din scrierile sale capătă uneori statut social desprins din realitățile vremii, devenind președinți de colectiv sau profesori trimiși în școli din sate, fără ca aceste elemente să anuleze valoarea artistică intrinsecă a acestor scrieri. De altfel, unele povestiri sunt amendate de însuși scriitorul care le supune unui proces de eliminare din

[21]Paul Cernat, ***Finis coronat opus*** în România literară, nr 17, 2013, http://www.romlit.ro/finis_coronat_opus2.
[22]Iordan Datcu, ***Jurnalul cu fața ascunsă al lui Fănuș Neagu*** în „Cultura literară”, nr. 372, mai, 2012, http://revistacultura.ro/nou/jurnalul-cu-fata-ascunsa-al-lui-fanus-neagu/
[23]Ilie Rad, *op.cit.*, p. 9.

BDD-A30561 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:54:46 UTC)

antologiile viitoare sau din ediţiile ne varietur. Este conştient de faptul că deceniul precedent a dat spre tipar cărţi a căror valoare literară lipseşte cu desăvîrşire şi nu se sfieşte să afirme deschis acest lucru: *Avem dintr-o anumită perioadă maldăre de cărţi, astăzi fără o valoare bine definită,[…] cărţi despre un timp nu atît de mult aparţinînd trecutului*.[24] De asemenea, aduce în discuţie şi faptul ca la edituri există oameni care „stilizează unele romane.”[25] Declară de nenumărate ori că un prozator trebuie să aibă îndrăzneala de a spune adevărul cu orice risc. Adeseori este capabil să forţeze contextul, apreciind regimul pentru „libertatea” oferită scriitorilor, mimînd admiraţia şi mulţumirea: *Putem vorbi deschis, ca niciodată deschis, despre tot ceea ce ne interesează ca neam românesc, ca problematica socială, şi în bine, şi în rău*.[26] În alte interviuri, aluzia este directă, ca în cazul interviului acordat în anul 1977 lui George Arion în care declara că nu îi plac ariviştii, egoiştii şi micii tirani. *Trăiesc uneori, bineînţeles în gînd, plăcerea de a pisa oase de tirani.*[27]. Rebel, spectaculos şi „căpcăun la vorbă”, discipolul lui Panait Istrati nu se dă în lături la a exploda pamfletar atacînd virulent articolul lui Sorin Toma îndreptat împotriva lui Tudor Arghezi, *Poezia putrefacţiei sau putrefacţia poeziei,* articol care l-a făcut „celebru” pe semnatarul său, membru al Comitetului Central şi fost conducător al Scînteii între 1947 şi 1960, în perioada în care Fănuş Neagu era un scriitor aflat în plină formare. El va denunţa însă „complotul” împotriva culturii şi literaturii române, dar articolul său, *La marginea literaturii*, scris în 1984 a fost aspru cenzurat. Abia în *A doua carte cu prieteni* articolul va fi reluat sub o nouă denumire, *Iubindu-l pe Tudor Arghezi* fiind o ripostă „sonoră” la textul lui Ştefan Voicu din Manuscriptum –„Cu privire la cazul Arghezi” (nr. 4/1983), care susţinea că articolul ar fi fost „opera” unui singur individ. Replica lui Fănuş Neagu, convins că în realitate articolul îndreptat împotriva lui Arghezi fusese o comandă politică, rod al conlucrării unui colectiv de autori (cf. Al. George) a fost una fermă, înlăturînd echivocul: *Sorin Toma a fost numele unui complot la adresa literaturii*.[28]

După 1989, Fănuş Neagu nu se fereşte să abordeze deschis situaţia politică a României, atît în interviurile acordate, cît şi în mărturisirile din *Jurnal cu faţă ascunsă* sau în discuţiile particulare.Îşi fixează nuanţat poziţia ideologică, precizînd că este un om de stînga socialist, în sensul socialismului suedez, norvegian, francez, german, nu în descendenţa lui Ceauşescu sau Gheorghe Gheorghiu-Dej, deoarece stînga acoperă nevoile de pîine şi speranţă ale celor amărîţi*: Nu sunt comunist - declara într-un interviu acordat lui Nicolae Băciuţ - sunt însă un om de stînga şi urăsc tot ceea ce cumularzii de azi fac şi depozitează în cămările lor. Bănuiala mea este că noi trecem printr-o criză acută de demnitate.[…]N-ar fi prima oară, nici ultima oară.*[29] Sunt cunoscute ieşirile vehemente împotriva idealizării „boierilor de altădată” sau antipatia la adresa monarhiei. Scriitorul protestează vehement, uneori construind adevărate bufeuri pamfletare la inclusiv la adresa unor intelectuali pe care îi consideră

[24]Mircea Vaida, ***Cu Fănuş Neagu - despre literatură şi…fotbal*** în „Tribuna”, an XXII, nr.8, 23 februarie, 1978, p.4-5,reprodus de Ilie Rad în *op.cit.*, cu acelaşi titlul, p. 80.
[25]Ilie Purcaru, *art. cit.*, reprodus de Ilie Rad în *op.cit.*, p.181. Fănuş Neagu propune chiar o anchetă preşedintelui D. R. Popescu pe aceasta temă, a modificării textul înainte de a fi publicat. Dar aceste rânduri văd lumina tiparului doar în revista „Flacăra”, în timp ce în cartea *Literatură şi naţiune* a lui Ilie Purcaru, realizatorul interviului, ele vor fi cenzurate.
[26]George Arion, ***Azi, ca între cele doua războaie mondiale, socotesc ca prin literatura noastră avem drept de cetate în Europa***, în „Flacăra”, 27 ianuarie,1977,nr.4,p.8, reprodus de Ilie Rad în *op.cit.*,p.10.
[27]*Ibidem*, p. 98.
[28]Adrian Dinu Rachieru, ***Fănuş Neagu, un dionisiac?*** în „Limba Română”, nr.1-4, anul XXIII, Chişinău, 2013, http://www.limbaromana.md/index.php?go=articole&printversion=1&n=2236
[29]Nicolae Băciuţ, Eu cred în destinul poporului român, în www.Agonia.ro, http://www.poezie.ro/index/php/article/210136/.

BDD-A30561 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:54:46 UTC)

„revizioniști", apostrofînd nume precum Mircea Cărtărescu, Laurențiu Ulici, Neagu Djuvara sau Ion Caramitru.

Fănuș Neagu s-a stins din viață pe 24 mai, 2011, după o lungă suferință, la spitalul Elias din București. A fost înmormîntat pe Aleea Academicienilor din cimitirul Bellu, cu onoruri militare.

BIBLIOGRAPHY

1. Crăciun, Victor, *Fănuș Neagu -70*, Ediție de Cristiana Crăciun, Editura Semne, București, 2002
2. Micu, Mircea, *Frumosul nebun al marilor metafore*, Editura Semne, București, 2002
3. Neagu, Fănuș, *Jurnal cu fața ascunsă*, Editura Semne, București, 2004
4. Neagu, Fănuș, *Dincolo de nisipuri*, Editura Curtea Veche, București, 2011
5. Stănescu, Constantin, *Interviuri din tranziție*, Editura Fundației Culturale Române, București, 1996
6. *** , Fănuș Neagu, *Interviuri*, Editura Dacia XXI, Cluj – Napoca, 2011

REFERINȚE CRITICE ÎN REVISTE ȘI ARTICOLE DE SPECIALITATE:

7. Arion, George, *Interviu cu Fănuș Neagu* în „Flacăra", 38, nr.2,13 ianuarie 1989
8. Florescu, Nicolae, *Cu Fănuș Neagu sub zările cîmpiei*, în „Astra", anul V, nr.8, 1970
9. Mugur, Florin, *Aș vrea să am birjă. Ei, dac-aș avea o birjă!* în „Argeș", an VII, nr.6, iunie, 1972
10. Purcaru, Ilie, *Sînt pur și simplu un povestitor. Dar unul care știe să povestească*, în „Flacăra", nr.35, 3 septembrie 1982
11. Vaida, Mircea, *Cu Fănuș Neagu - despre literatură și…fotbal* în „Tribuna", an XXII, nr.8, 23 februarie, 1978

WEBOGRAFIE:

12. Băciuț, Nicolae, *Eu cred în destinul poporului român*, în www.Agonia.ro, http://www.poezie.ro/index/php/article/210136/
13. Datcu, Iordan, *Jurnalul cu fața ascunsă al lui Fănuș Neagu* în „Cultura literară", nr. 372, mai, 2012, http://revistacultura.ro/nou/jurnalul-cu-fata-ascunsa-al-lui-fanus-neagu/
14. Rachieru, Adrian, Dinu, *Fănuș Neagu, un dionisiac?* în „Limba Română", nr.1-4, anul XXIII, Chișinău, 2013, http://www.limbaromana.md/index.php?go=articole&printversion=1&n=2236

BDD-A30561 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:54:46 UTC)